Nógrádi Gábor

„Óh, szent együgyűség!”

Az ember hülyébb, mint a madár?

Vagy csak jobban el lehet hülyíteni?

Nézem a madarakat az ablakon át. Még tart a tél, még jönnek a kitett magokra, még nyugodtan falatoznak. Vagyis nyugodtan falatoznának, ha nem félnének.

A hálókban lelógatott eleség fölé repül a cinke, a magokkal megpakolt tányér szélére rebben a feketerigó és ide-oda pislant. Előtte a táplálék, a vonzó könnyű lakoma, de ő nem kezd mohón hozzá, hanem figyel, pásztázza a terepet. Újra meg újra azt lesi, honnan várható veszély, vajon nem közeledik-e a macska, a kutya, a héja, az ember.
A madár agya tizenöt gramm, körülbelül nyolcvanszor kisebb, mint egy felnőtt emberé, de mégsem esik figyelmetlenül és boldog bambasággal a vonzó eleségnek. Azt nem mondhatom, hogy gondolkodik, hiszen állati lény, csak az ösztönei, reflexei működnek, mégis bölcsebben viselkedik, jobban dönt, mint az emberek közül számosan.

„Csak álltunk és sírtunk” szól egy könyv címe, amely az első bécsi döntés, a területi visszacsatolás tanúit idézi.
Mélységesen megértem azokat, akik örömkönnyeket hullattak, amikor megérkeztek a magyar honvédek a Trianoni döntéssel elvett területekre. Ha én ott vagyok, könnyeztem volna magam is, tudom, ahogy megkönnyeztem egykor Balczó András olimpiai győzelmét, vagy a Himnuszt, vagy a népdalt, amit Sebestyén Márta énekel. És örömkönnyeim után néhány évvel persze a gyász könnyeit sírtam volna arra a híre, hogy apám vagy fivérem megfagyott az orosz hómezőn, vagy nagyszüleim és kistestvéreim megfulladt az auschwitzi gázban.

Ha madáragyam van, akkor talán már az első bécsi döntésnél, sőt, már jóval hamarabb ide-oda pislogok, hogy honnan várható veszély, honnan fenyeget a csapda, a vég, a kikerülhetetlen halál. De sajnos emberi agyam van, és amíg emberi agyam van, addig úgy látszik örömkönnyeket sírok, miközben éppen a késnek akarnak lökni, akik elégedetten a vállamat veregetik.

Ma sem mondhatok mást az emberagyúaknak: nézzünk szét, pislogjunk ide-oda egy kicsit, mielőtt tapsolnánk azoknak, akik aprópénzzel, nemzeti csűrdöngölővel, és gyűlöletkeltéssel szereznek örömöket elhülyíthető lelkünknek.

Gondolkodjunk, amíg van mivel.